

וארבע, משא"כ אי נימא דגם בהליכתן ברעה היו לא היו כי אם שנים עשר באמת. ובוזה מובן דברי הפלוגתא במדרש הנ"ל. שמעת מידידי הרב הגדול מ' משה העשיל שהי' רב בקהלת טרניגראד זלה"ה.

(ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית כו'. בש"ס ברכות (יד:) אמר רב יוסף כמה מעליא הא שמעתתא כו' אמרו במערבא ערבית דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם אמת, וברש"י ז"ל פירש דמחמת פ' ציצית מתחילין אותה ומפסיקין ומדלגין כו' יע"ש. והסוגיא תמוה. א' לפי דקי"ל בכל הש"ס טובא ומבואר נמי לעיל (י:) דכל פרשה דלא פסקה משה לא פסקין, וא"כ האיך היו מפסיקין, וכעין זה הקשה הרשב"א ז"ל יע"ש. וביותר ק' דבאמת מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם לבני מערבא להתחיל דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ולהיות חולקים על דברי רב דס"ל ואמרת אליהם הוי התחלה, ואם התחיל גומר, דכיון דעיקר כוונתם לא הי' אלא מחמת דאין אומרים ציצית בלילה רצו רק להתחיל ולגמור, וא"כ מה הי' חסר להם אם לא אמרו רק דבר אל בני ישראל אני ה' אלהיכם והוי ג"כ התחלה וסוף, והיא באמת לשון וכוונה אחת דבוזה גם ניחא אליבא דרב.

וביותר קשה לאב"י שם דאמר הלכך אנו מתחילין כדקא מתחלי במערבא וכיון דאתחלינן מיגמר נמי גמרינן, דהא אמר רב כהנא אמר רב לא יתחיל ואם התחיל גומר יע"ש, דהדבר תמוה מאוד כאשר כתבתי, דמה יהי' חסר לן אם נאמר בלשון הזה דבר אל בני ישראל אני ה' אלהיכם, דגם אליבא דרב ניחא דהא ס"ל דבר אל בני ישראל לא

הוי התחלה כלל, דבשלמא בני מערבא איבא למימר דסבירא להו באמת כן דגם ואמרת אליהם נמי לא הוי התחלה משא"כ אנו אמאי לא נצא ידי חובתינו שלא לומר פ' ציצית בלילה וכי אם רק לומר דבר אל בני ישראל אני ה' אלהיכם, דבוזה נצא אליבא דכולי עלמא דהא גם אליבא דרב ניחא דס"ל ג"כ דבר אל בני ישראל לא הוי התחלה עדיין, ואין צריך לגמור כלל. ועל כולם קשיא אעיקר דברי רב יוסף דאמר כמה מעליא הא שמעתתא כו', דמאי חכמה יש בזה להפסיק ולדלג כאחד מן הנערים מדלג על ההרים, ואיך שייך על זה עוד לומר כמה מעליא כו'.

אמנם באמת הדבר נכון מאוד, דהנה בני מערבא לא רצו לומר פ' ציצית בלילה כי אם להזכירה ברמז ואין תקנה בזה כי אם רק להתחיל ולהפסיק ולאמר איזה חיבות מסוף פרשה, כאשר עשו באמת כן. אמנם מחמת דזה באמת אסור מכח כל פרשה דלא פסקה משה לא פסקין, קראו ודרשו ומצאו פסוק כמו כן בפרשת אחרי דכתיב שם פסוק כזה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם יע"ש, ויען שגם פרשת ציצית מתחיל וסיים כמו כן ולזה יהי' זכר מפ' ציצית, ומותר לאמרו כמו כן כיון שיש פסוק כזה בתורה, משא"כ לאמור דבר אל בני ישראל אני ה' אלהיכם לא נמצא פסוק כזה בתורה, כי אם פרשת ציצית מתחיל ומסיים בזה, בכי האי גוונא שוב איסור לומר מכח כל פרשה דלא פסקה משה לא פסקין. ובזה מיושב כל הקושיות ושפיר אמר רב יוסף כמה מעליא הא שמעתתא, והוא נכון. ושוב ראיתי בספר תפארת צבי שנדפס מחדש שכתב בתשובה שהשיב להשואל דמדוע אנו דולגין

את ההלל דהלא כל פרשה שלא פסקה כו' והשיב כיון שהיא בדרך תפלה שרי ומביא ראי' לזה מהך סוגיא דברכות דאמר רב יוסף כמה מעליא הא שמעתתא כו' יע"ש, ולפי שכתבתי הראי' זו שלו נופל בבירא.

[והנה דבר זה אמרתי בילדותי, ואח"כ פעם אחד הייתי מהלך בדרך ונתאכסנתי על שבת בבית אחד אצל חכם גדול מגדולי

זמנינו והצעתי דבר זה לפניו ושמח שמחה גדולה וכמעט נשק אותי על ראשי, ואמר לי שמציאה מצאתי ומקום הניחו לי מן השמים בזה. ואחר איזה שנים יצא לאור ספר שחיבר החכם הגדול הנ"ל ופקחתי עיני וראיתי ומצאתי דאתי לידי דברים הללו בלי שום גרעון ויתיר משמו, יהי לו אשר לו, ואשר שלי הוא אטול ממנו בעולם אמת, כי שם אטעון עמו כולה שלי].